

Asia: VN/1169/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Erikoiskaupan liitto Etu ry kiittää mahdollisuudesta ja lausuu erikoiskaupan toimijoiden osalta kotitalousvähennyksestä seuraavaa.

Erikoiskaupan liitto Etu toteutti vuosi sitten laajan tutkimuksen, jossa selvitettiin mm. kuluttajien ostovoiman kehitystä ja kulutushalukkuutta. Jo tuolloin tulokset olivat huolestuttavia.

Vastaajista 44 prosenttia kertoi ostovoiman heikentyneen. Vain kahdeksalla prosentilla ostovoima oli kasvanut ja 45 prosentilla ostovoima oli pysynyt samalla tasolla viimeisen vuoden aikana. Ostovoiman koettiin laskeneen erityisesti työttömien ja eläkeläisten keskuudessa sekä yksin asuvilla.

Vastausten perusteella ostovoiman heikentymisen taustalla ovat kohonneet elinkustannukset. Ostovoiman heikentymiseen ovat vaikuttaneet selkeästi eniten ruuan hinta (84 %), energian hinta (54 %) sekä asumiskulut (52 %).

Eri lähteiden perusteella tilanne ei ole vuoden aikana kehittynyt parempaan suuntaan, vaikka joidenkin kulujen hinnan lasku ja korkojen hidas alentuminen voisi niin olettaa. Alentunutta kulutuskysyntää tukee mm. se, että arvonlisäverokertymä on laskenut vuoden takaisesta.

Kuluttajien luottamuksen lasku ja ostovoiman heikentyminen näkyvät erityisesti rakennusalalla. Uudisrakentamisen lisäksi remonttirakentaminen on vähentynyt selvästi. Asuntomarkkinoiden

heikko tilanne näkyy selvästi myös remonttien vähentymisenä, sillä remontit usein ajoitetaan asunnon vaihdon yhteyteen. Rakennusosalalla on nähty tämän seurauksena konkurssseja ja työpaikkojen menetyksiä.

Vaikeassa suhdannetilanteessa olisi tarpeellista luoda kannustimia yksityisten remonttien lisäämiseksi. Yksi tehokkain keino tähän on kotitalousvähennys. Kotien remontoinnissa ja esim. energiatehokkuusremonteissa vähennyksellä on selkeä merkitys. Kotitalousvähennyksen korotus olisi tässä tilanteessa ollut tärkeä työllisyyttä ja yrittäjyyttä tukeva toimi. Ruotsissa päätettiin samassa tilanteessa korottaa väliaikaisesti remontteihin kohdistuvaa kotitalousvähennystä jopa 75 000 kruunuun.

Laaja yhteinen näkemys on, että kuluttajien ostovoimaa tulisi tukea, kun yksityisen kulutuskysynnän merkitys koko kansantaloudelle on erittäin suuri. Kotitalousvähennys on yksi kulutuskysyntää ja ostovoimaa tukeva malli. Uusimmat tiedot myös kertovat, että kotitalousvähennys ei ole ainoastaan hyvätuloisten käytössä. Erikoiskaupan osalta kotitalousvähennyksellä on joillain toimialoilla suuri merkitys. Hyvänä esimerkkinä rauta- ja sisustuskauppa.

Suomessa toimitaan kuitenkin toisin. Merkittävän arvonlisäverokorotuksen lisäksi päätettiin supistaa kotitalousvähennystä lähes 100 miljoonalla eurolla. Muutos toteutettaisiin alentamalla vähennyksen enimmäismäärää ja korvausprosentteja, sekä omavastuuosuutta korottamalla. Enimmäismääräksi ehdotetaan 1 600 euroa, korvausprosentteiksi työkorvauksissa 35 prosenttia ja palkoissa 13 prosenttia sekä omavastuuosuudeksi 150 euroa.

Tällä hetkellä kotitalousvähennys on enintään 2250 euroa ja omavastuu 100 euroa vuodessa per henkilö. Korvausprosentti työkorvauksissa 40 prosenttia ja palkoissa 15 prosenttia. Muutos tulisi olemaan vähennyksen käyttäjän kannalta suuri mutta todellinen merkitys valtiontaloudelle suhteellisen pieni. Remonttirakentamisen vähentyminen ja harmaan talouden lisääntyminen saattaa vähentää verotuottoja enemmän kuin hallituksen esitysluonnoksen mukainen säästö.

Kuluttajien kannalta on ongelmallista, kun kotitalousvähennyksen määriä ja omavastuuta muutetaan eri vuosina. Kuluttajat ovat epävarmoja siitä, millainen vähennys on kulloinkin voimassa. Veropolitiikan johdonmukaisuus ja ennustettavuus olisi tärkeää. Nyt se ei toteudu.

Erikoiskaupan liitto näkee, että kotitalousvähennyksen ylärajaa ei tässä suhdannetilanteessa pidä laskea. Päätös kotitalousvähennyksen leikkaamisesta pitäisi perua. Esityksen mukainen laskennallinen säästö on pieni suhteessa siihen, miten se vaikuttaa monien alojen työllisyyteen ja kuluttajien halukkuuteen erilaisten vähennykseen oikeuttavien palveluiden hankkimiseen. Kotitalousvähennyksen leikkaamisen sijaan Erikoiskaupan liitto peräänkuuluttaa toimia kulutuskysynnän, ostovoiman tukemiseksi ja taloudellisen toimeliaisuuden lisäämiseksi.

Ropponen Jukka
Erikoiskaupan liitto Etu ry